

Lerarendag 7 oktober 2023

Tekst Marie José Duchateau en foto's Abe Maaijen

De commissie Imkeronderwijs NBV organiseert jaarlijks de Lerarendag, bedoeld voor bijscholing van Leraren Imkeren zowel op theoretisch als didactisch gebied.

Het didactische programma betrof het *curriculum* van de basiscursus Imkeren. Veel leraren hadden gereageerd op de oproep voor suggesties. Paul van Doremalen had deze suggesties voor de Lerarendag overzichtelijk verwerkt. Vijftien groepjes hebben zich anderhalf uur lang intensief gebogen over het curriculum met de vraag of er aanpassingen nodig waren of niet. Een opmerking van een leraar, waarmee algemeen werd ingestemd, was dat het vooral de basis van het imkeren moest blijven.

Het theoretische programma betrof een interactieve lezing over *Honingbij als landbouwhuisdier. Wat betekent dit voor de imker?* door Marie José Duchateau. In de Wet dieren (meer hierover kunt u lezen op de website van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland RVO) wordt de honingbij gezien als een landbouwhuisdier met een eigenwaarde en gevoel. De honingbij is bijzonder, omdat het een wild levend landbouwhuisdier is, dat afhankelijk is van het buitenklimaat (weer en seizoenen), autonoom voor zijn voedselvoorziening (stuifmeel en nectar) en autonoom voor zijn voortplanting (darren en zwermen). Eigenaren van landbouwhuisdieren zijn verantwoordelijk voor het welzijn van deze dieren.

Imkeren volgens de vijf vrijheden

Goed welzijn voor landbouwhuisdieren wordt volgens de Nederlandse wetgeving bewerkstelligd door de zogenoemde vijf vrijheden te realiseren, waarbij de dieren gevrijwaard zijn van verschillende zaken. Voor de honingbij zijn er momenteel geen specifieke bepalingen voor zorgplicht en welzijn. Op grond van wetenschappelijke literatuur, de gangbare Nederlandse imkerij en informatie van de Rijksoverheid is aangegeven wat deze vijf vrijheden betekenen voor de Nederlandse imkerpraktijk.

dorst, honger en onjuiste voeding

Zorgen voor voldoende dracht (aanplant of reizen), in de gaten houden

van de voervoorraad en zorgen voor voldoende wintervoorraad.

fysiek en fysiologisch ongerief

Zorgen voor een goede bijenwoning met voldoende ruimte en bescherming tegen tocht, koude en hitte en tegen predatoren. In zowel houten kasten als kunststofkasten kunnen de bijen de temperatuur (34,5 °C) én luchtvochtigheid (75-90%) in het broednest goed handhaven.

pijn, verwonding

Het is onvermijdelijk dat bijenkasten opengemaakt moeten worden, maar dit moet niet vaker gebeuren dan nodig is. Dit kan bepaald worden aan de jaarcyclus met rond de zwermperiode wat vaker openen van de kast (elke week/10 dagen). Het spreekt vanzelf dat de kast met zorg open en dicht gemaakt moet worden zonder daarbij de bijen te pletten. Men moet rustig imkeren met weinig rook.

ziektes

Volgens de wet is de imker verantwoordelijk voor controle op ziekten en te nemen maatregelen. Amerikaans Vuilbroed (AVB), is aanmeldplichtig bij de NVWA, evenals de kleine bijenkastkever en de mijt *Tropilaelaps* die beide gelukkig nog niet in Nederland zijn. Omdat er nog te weinig varroaresistentie is, is het volgens de Europese wet-

Paul van Doremalen.

geving verplicht varroa te bestrijden. Dit mag alleen met toegelaten middelen.

angst en chronische stress

Honingbijen ervaren emoties en kunnen zich bedreigd voelen, zoals bij het openen van de kast, en dan opvliegen en eventueel steken. Stress kan verminderd worden door bijvoorbeeld het gebruik van een bijenuitlaat bij het oogsten van honing, en zorgen voor voldoende ventilatie en water bij reizen. Chronische stress kan veroorzaakt worden door pesticiden, aanhoudende verstoring, voedselgebrek en ziekten, die een negatieve weerslag hebben op de weerstand van de bij.

beperking van hun natuurlijk gedrag

De honingbij leeft autonoom en kan natuurlijk gedrag uiten. Echter het zwermen, een natuurlijk gedrag, heeft als nadelig gevolg overlast voor de omgeving en een geringe kans op overleving wanneer de zwerm niet tijdig wordt geschept. Dit kan een reden zijn om als imker kunstzwermen te maken om natuurzwermen te voorkomen. ♦

De leraren bespreken in groepje de lesstof.